

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 listopada 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił A. K. prawa do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze powołując się na przepis art.21 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że A. K. nie udowodnił 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Do pracy w warunkach szczególnych nie zostało zaliczone zatrudnienie w Fabryce (...) na stanowisku kierownika Wydziału Pokryć (Galwanizerni) od 1 października 1986 r. do 31 grudnia 2008 r., gdyż nie można jednoznacznie stwierdzić, że praca wykonywana na stanowisku kierownika stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, była wykonywana na oddziałach i wydziałach w których nie są zachowane higieniczne normy pracy. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał ponadto, że zakres obowiązków ubezpieczonego wykraczał poza osobiste dozоровanie, czy też kontrolę robotniczych stanowisk pracy.

W złożonym odwołaniu A. K. wniósł o zmianę decyzji poprzez przyznanie mu należnej rekompensaty od daty przyznania emerytury. A. K. podkreślił, że podczas wykonywania obowiązków pracowniczych kierownika wydziału w Fabryce (...) sprawował stały nadzór inżyniersko – techniczny nad procesem chromowania pierścieni, był stale narażony na wysoką temperaturę i styczność ze szkodliwymi dla zdrowia substancjami takimi jak kwas chromowy, kwas siarkowy czy też fluorokrzemian sodu. Ubezpieczony wskazał także, iż był odpowiedzialny za przeprowadzenie procesu dekantacji, który to proces sprowadzał się do przepompowania substancji chemicznych oraz wyczyszczenia zbiorników.

W odpowiedzi na odwołanie, pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

W dniu 14 lutego 2018 r. do organu rentowego wpłynęło kolejne odwołanie A. K. od ww. decyzji.

W odpowiedzi na odwołanie, pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie oraz o rozpoznanie ze sprawą o sygn. akt VIII U 145/18.

Postanowieniem z dnia 15 marca 2018 r. Sąd zarządził połączenie sprawy o sygnaturze akt VIII U 584/18 ze sprawą o sygnaturze akt VIII U 145/18 w celu ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia oraz zarządził ich prowadzenie pod sygnaturą VIII U 145/18.

(postanowienie k.5 akt o sygn. VIII U 584/18)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony A. K. urodził się w dniu (...)

W dniu 9 października 2017 r. ubezpieczony złożył wniosek o przyznanie emerytury z rekompensatą.

(wniosek – k.1-3 akt ZUS, informacja o okresach składkowych i nieskładkowych – k.4 akt ZUS)

Decyzją z dnia 25 października 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 1 października 2017 r.

(decyzja – k.8 akt ZUS)

Zaskarżoną decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił A. K. przyznania rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

(decyzja k.14 plik I akt ZUS)

W okresie od 1 października 1986 r. do 28 grudnia 2017 r. A. K. był zatrudniony w Fabryce (...).

Zakład pracy wydał ubezpieczonemu świadectwo pracy w szczególnych warunkach w którym potwierdził, że w okresie od 1 października 1986 r. do 31 grudnia 2008 r. A. K. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace mistrza/kierownika Wydziału Pokryć (Galwanizerni).

(świadectwo pracy k.16 plik I akt ZUS, świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych k.12 plik I akt ZUS)

W okresie od 1 października 1986 r. do 31 marca 2012 r. ubezpieczony zajmował stanowisko kierownika działu galwanizerni.

Do obowiązków ubezpieczonego na powierzonym mu stanowisku kierownika wydziału galwanizerni należało:

- zapewnienie należytego zabezpieczenia mienia Fabryki, będącego na stanie Wydziału,
- zapewnienie należytej sprawności organizacyjnej, technicznej i ekonomicznej Wydziału,
- zapewnienie rytmicznego spływu produkcji oraz racjonalnego stanu robót w toku,
- zapewnienie przestrzegania przepisów BHP i p-poż oraz dyscypliny pracy Wydziału,
- prawidłowa rejestrację przebiegu produkcji,
- prawidłowe rozliczenie pracowników z zadań ilościowych i jakościowych oraz stosowne do tych wyników przyznawanie dodatku motywacyjnego,
- przestrzeganie norm technologicznych i wymogów normy ISO- (...),
- prawidłowy dobór kadrowy pracowników i ich szkolenie,
- stosowne planowanie urlopów i ich realizację,
- terminowe składanie meldunków o realizacji zadań dziennych,
- realizację poleceń przełożonych,
- przeprowadzanie szkoleń pracowników nowoprzyjmowanych w zakresie funkcjonującego w zakładzie „Systemu Zapewnienia Jakości”,
- opracowanie programu i harmonogramu sprawdzania i legalizacji sprzętu kontrolno-pomiarowego znajdującego się na wyposażeniu Wydziału i jego przestrzeganie,
- nadzór nad wytwarzaniem wyrobów zgodnie z opracowanym procesem technologicznym, oraz spełnianie postawionym im wymagań jakościowych,
- nadzór nad samokontrolą pracowników oraz prowadzenie aktualnego rejestru pracowników upoważnionych do samokontroli,
- nadzór nad przeprowadzanymi szkoleniami pracowników przez dozór na stanowisku pracy w zakresie znajomości posługiwania się instrukcjami operacji, sprzętem kontrolno-pomiarowym itp.,
- nadzór nad przeprowadzanymi działaniami korygującymi w przypadku wystąpienia niezgodności,
- nadzór nad prawidłowym oznakowaniem wyrobów i ich identyfikacją w całym procesie wytwarzania,

- nadzór nad wyposażeniem pracowników w sprzęt kontrolno-pomiarowy, oraz prawidłowością jego wykorzystania,
- przestrzeganie tajemnicy służbowej i państwowej.

(karta służby – k.67, k.69-70, k.78-79)

W okresie od 1 kwietnia 2012 r. do 31 grudnia 2013 r. ubezpieczony zajmował stanowisko kierownika Wydziału Pokryć.

Do obowiązków ubezpieczonego na powierzonym mu stanowisku kierownika wydziału pokryć należało:

- motywowanie członków zespołu do ciągłego doskonalenia oraz rozwoju umiejętności technicznych,
- maksymalizacja wydajności przy minimalizacji kosztów pracy,
- utrzymywanie wysokich standardów pracy oraz raportowanie rezultatów pracy,
- pomoc przy wdrażaniu zgłoszonych pomysłów,
- dbanie o dyscyplinę pracy podległych pracowników, zapewnianie archiwizacji przedstawionych w formie pisemnej oczekiwań, pochwał,
- ewidencjonowanie czasu pracy, planowanie i udzielanie urlopów podległym pracownikom,
- dbałość o terminowe wykonanie zadań produkcyjnych zgodnie z zamówieniem klienta,
- zapewnienie i kontrola właściwej segregacji odpadów,
- przygotowywanie zgodnej z przyjętymi standardami wizualizacji rezultatów produkcji,
- reagowanie na wszelkie informacje od Kontroli Jakości w przypadku wystąpienia niezgodności,
- przestrzeganie zasad BHP i ppoż. w obszarze działania,
- realizacja innych zadań zleconych przez przełożonego,
- udział w audytach BHP oraz wsparcie procesu realizacji zaleceń po audycie,
- zgłaszanie wszelkich nieprawidłowości BHP i ppoż. napotkanych w jakimkolwiek obszarze firmy,
- dbałość o wykonywanie, stosowanie i przestrzeganie przepisów BHP i ppoż.,
- dbałość o miejsce pracy, minimalizacja zużycia mediów(woda, ciepło, elektryczność),
- przestrzeganie polityki jakości i środowiska,
- znajomość dokumentacji systemu jakości: procedury, instrukcje, procesy,
- zapewnienie terminowej i zgodnej z potrzebami i celami strategicznymi biznesu realizacji zadań operacyjnych w zakresie produkcji mechanicznej,
- realizacja zadań operacyjnych w zakresie produkcji mechanicznej zgodnie ze standardami systemów zarządzania jakością oraz z potrzebami i celami strategicznymi biznesu,
- zabezpieczenie jakości w procesie - kontrola efektów pracy, działania pomiarowe i korekcyjne,

- wypełnianie zadań i terminów wynikających z przygotowanych planów przez zespół planowania,
- umiejętne zarządzanie ludźmi w celu osiągnięcia zakładanych celów planistycznych, wydajnościowych i efektywnościowych w kontekście obowiązującego prawa pracy i (...),
- efektywne zarządzanie maszynami w celu osiągnięcia zakładanych celów planistycznych, wydajnościowych i efektywnościowych w kontekście norm, instrukcji obsługi, eksploatacji maszyn i urządzeń oraz zużycia materiałów pośrednio produkcyjnych i narzędzi.

(dokumentacja pracownicza ubezpieczonego k.14 – 166)

W okresie od 1 stycznia 2014 r. do 28 grudnia 2017 r. ubezpieczony zajmował stanowisko mistrza pokryć, a jego wcześniejszy zakres obowiązków nie uległ w tym okresie zmianie.

(opis stanowiska – k.104-106)

Pomimo różnych nazw zajmowanych stanowisk ubezpieczony nadzorował procesu produkcji (tj. chromowania, cynowania czy też oksydowania pierścieni tłokowych), a także nadzorował (m.in. co do punktualności, czy też rozdzielania zadań i przeprowadzania szkoleń) pracowników zatrudnionych w hali produkcyjnej (galwanizerni).

Ubezpieczony rozpoczynał pracę o godzinie 5:20, gdyż przejmował nocną zmianę, a kończył pracę o 14:30, po przekazaniu pracy kolejnej zmianie.

A. K. dokonywał oceny jakości wykonanej produkcji (m.in. pod kątem grubości naniesionych powłok), a w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w składzie chemicznym używanych w procesie produkcji roztworów chemicznych, konsultował się z funkcjonującym w zakładzie pracy laboratorium chemicznym (po konsultacji dodawał stosowne odczynniki chemiczne do roztworów; był również odpowiedzialny za stan magazynu chemicznego).

Jakość produkcji była sprawdzana na bieżąco.

Ubezpieczony opisywał produkcję, jej jakość oraz sprawdzał zapisy dotyczące produkcji sporządzone przez galwanizerów.

W zakresie powierzonych obowiązków, ubezpieczony był także odpowiedzialny za dekantację tj. proces zlewania substancji chemicznych z wanien wykorzystywanych w procesie galwanizacji oraz nadzorował proces neutralizacji odpadów.

Ubezpieczony jako kierownik wydziału uczestniczył w naradach z kierownictwem zakładu (m.in. co do wykonanej produkcji oraz występujących problemów), sporządzał dokumentację odnoszącą się do przeprowadzonych etapów produkcji. Czynności te zajmowały mu jedynie niewielką ilość czasu, gdyż z uwagi na złożoność procesu galwanizacji, musiał być on co do zasady, stale obecny na hali produkcyjnej.

Ubezpieczony miał wydzielone pomieszczenie na biuro, ale służyło mu ono do spożywania posiłków, a w niewielkim zakresie także do przygotowywania dokumentacji.

(zeznania świadków: M. K. k.190 – 190 odwrót, B. K. k.190 odwrót – k.191, R. R. k.191 oraz zeznania ubezpieczonego min.00:03:42 - 00:23:02 rozprawy z dnia 16 lipca 2018 r. w zw. z k.189 odwrót – k.190, zapis pracy – płyta CD k.5)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dowodów zarówno w postaci dokumentów, w tym przede wszystkim dokumentacji osobowej ze spornych okresów zatrudnienia, jak i osobowych źródeł dowodowych w postaci zeznań ubezpieczonego oraz świadków. Autentyczność dokumentów nie była przez strony kwestionowana i nie budziła wątpliwości Sądu. Dokumenty te sporządzone w sposób zgodny z przepisami prawa, przez uprawnione do

tego osoby, w ramach ich kompetencji oraz w sposób rzetelny, stąd też zostały uznane za wiarygodne. Dokumentacja osobowa ubezpieczonego jest obszerna i kompletna.

Sąd dał wiarę zeznaniom odwołującego jak i świadków, co do charakteru jego pracy w spornym okresie, nie znajdując żadnych podstaw by kwestionować ich wiarygodność i zgodność z rzeczywistym stanem rzeczy. Zeznania ubezpieczonego znajdują potwierdzenie w dokumentach znajdujących się w aktach osobowych ze spornych okresów, tworząc logiczną całość i stanowią tym samym wiarygodne źródło dowodowe.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie jest uzasadnione.

Zgodnie z treścią art.21 ust.1 ustawy o emeryturach pomostowych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r., poz. 664) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Stosownie do treści ust.2 tego przepisu rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W myśl art.23 ust.1 i 2 powołanej ustawy ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę; rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Celem rekompensaty, podobnie jak i emerytury pomostowej, jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych przy pracach w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W przypadku rekompensaty realizacja tego celu polega jednak nie na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, lecz na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (M. Zieleniecki - Komentarz do art.21 ustawy o emeryturach pomostowych, Lex, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 31 marca 2016 roku, III AUa 1899/15 – Lex 2044406).

Przepisy art.2 pkt 5 i art.21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych formułują dwie zasadnicze przesłanki nabycia prawa do rekompensaty:

- 1) nienabycie prawa do emerytury pomostowej,
- 2) osiągnięcie okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynoszącego co najmniej 15 lat.

Przesłanką negatywną zawartą w art.21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych jest nabycie prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W literaturze podkreśla się, że wykładnia przepisu art.21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych nie może prowadzić do absurdalnego wniosku, że prawo do rekompensaty przysługuje wyłącznie tym osobom, które nie nabyły prawa do jakiegokolwiek emerytury z FUS. Skoro zgodnie z art.23 ustawy o emeryturach pomostowych rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, a zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., za których były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 r., to warunek sformułowany w art.21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczanej według formuły zdefiniowanego świadczenia. Przyjąć tym samym również należy, że rekompensata nie przysługuje tym ubezpieczonym, którzy zostali objęci ubezpieczeniem społecznym lub rozpoczęli służbę po 31 grudnia 1998 r.

Analiza układu warunkującego prawo do emerytury pomostowej prowadzi do wniosku, że świadczenie to przysługuje tym pracownikom, którzy osiągnęli co najmniej 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art.32 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ale nie nabyli prawa do emerytury pomostowej z powodu nieuznania ich pracy za wykonywaną w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (tak M. Zieleniecki - Komentarz do art.21 ustawy o emeryturach pomostowych, Lex).

W przedmiotowej sprawie bezsporne jest, że odwołujący się nie nabył prawa do emerytury pomostowej, ani prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym w związku z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Stosownie natomiast do treści art.32 ust.2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2018 r., poz.1270) za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Z kolei przepis art.32 ust.4 stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust.2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, to jest na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8, poz.43 z późn. zm.).

Z §1 cytowanego rozporządzenia wynika, że jego treść stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wymienione w §4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia.

Przepis §2 ust.1 rozporządzenia ustala, że za okresy uzasadniające nabycie prawa do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu uważa się okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W niniejszym postępowaniu wnioskodawca domagał się ustalenia, że w okresie zatrudnienia w Fabryce (...) od 1 października 1986 r. do 28 grudnia 2017 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych i tym samym spełnia warunki do przyznania rekompensaty.

Rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) w §2 ust. 2 zobowiązuje zakłady pracy do stwierdzenia okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wyłącznie na podstawie posiadanej dokumentacji.

Natomiast w rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. nr 237, poz.1412) określone zostały środki dowodowe, które powinny być dołączone do wniosku, stwierdzające okoliczności uzasadniające przyznanie tego świadczenia.

W myśl §21-23 powołanego rozporządzenia środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia są pisemne zaświadczenia zakładów pracy, wydane na podstawie posiadanych dokumentów, oraz legitymacje ubezpieczeniowe, a także inne dowody z przebiegu ubezpieczenia. W przypadku zaś ubiegania się pracownika o przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnym charakterze, zaświadczenie zakładu pracy powinno stwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie takiej emerytury lub renty. Wyjątek od zasady ustalonej w powołanym przepisie jest zawarty w §25 wymienionego

rozporządzenia, który przewiduje, że okresy zatrudnienia mogą być udowodnione zeznaniami świadków, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 maja 1985 r. (III UZP 5/85) wyjaśnił, że w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe dopuszczalne jest przeprowadzenie przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy. Pogląd ten został rozwinięty w znowelizowanym art.473 k.p.c., który stanowi, że w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i z przesłuchania stron. W postępowaniu przed tymi sądami okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń mogą być udawadniane wszelkimi dostępnymi środkami dowodowymi (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 1996 r. (II URN 3/95).

Dla rozstrzygnięcia spornej kwestii zasadnym stało się zatem ustalenie, czy praca wykonywana przez ubezpieczonego w spornym okresie była pracą wykonywaną w warunkach szczególnych, o jakich mowa w cytowanych wyżej przepisach.

Podkreślić także należy, iż istotnym jest, jakie prace faktycznie w toku swojego zatrudnienia wykonywał skarżący oraz czy prace te są wymienione w cytowanym wyżej rozporządzeniu z dnia 7 lutego 1983 roku, gdyż właśnie to rozporządzenie jest aktem prawnym, w oparciu o który należy orzekać, czy dana praca była pracą w warunkach szczególnych. Do prac w szczególnych warunkach należą prace polegające na „kontrolu międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie” (Dział XIV poz.24).

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 grudnia 2013 roku w sprawie o sygn. akt I UK 184/13 (Lex nr 1448473) wyjaśnił, że „dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie” - aby mógł być uznany za pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu art.32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - musi odpowiadać łącznie następującym warunkom:

1. musi być dozorem inżynieryjno-technicznym, czyli dozorem specjalistycznym, a nie dozorem „jakimkolwiek” (nie może być „zwykłym” dozorem wykonywanym w ramach pracowniczego podporządkowania kierownictwu pracodawcy);
2. musi być sprawowany „na oddziałach i wydziałach”, czyli powinien być wykonywany bezpośrednio w określonym, skonkretyzowanym środowisku pracy, w którym istnieje narażenie na czynniki o znacznej szkodliwości dla zdrowia lub powodujące znaczny stopień uciążliwości pracy albo wymagające wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia;
3. powinien dotyczyć prac zgodnych z wykazami prac w szczególnych warunkach (zawartymi w załącznikach do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r.) i wykonywanych bezpośrednio przez osoby, nad którymi sprawowany jest nadzór;
4. musi być wykonywany stale przez osobę nadzorującą, czyli nie może mieć charakteru okazjonalnego (peryferyjnego);
5. powinien być sprawowany w pełnym wymiarze czasu pracy, jaki obowiązuje osobę nadzorującą na zajmowanym przez nią stanowisku.

W ocenie Sądu Okręgowego analiza zgromadzonego materiału dowodowego daje podstawę do stwierdzenia, iż ubezpieczony w spornym okresie zajmował się nadzorowaniem procesu produkcji pod kątem jakości produkowanych w zakładach (...) pierścieni tłokowych, a także nadzorowaniem pracowników zatrudnionych w hali produkcyjnej (galwanizerni), gdzie wykonywano prace zaliczane do prac w warunkach szczególnych tj. wykonywał prace

wymienione w wykazie A dziale XIV, pkt 24 (kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżyniersko-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie). Nie ulega bowiem wątpliwości, że na wydziale galwanizerni ww. zakładu pracy jako podstawowe wykonywano prace zaliczane do prac w warunkach szczególnych tj. prace galwanizerów (Dział III, pkt 76 ww. rozporządzenia).

Ubezpieczony wykonywał prace wspólnie z podległymi mu pracownikami, nadzorował ich pracę i kontrolował prawidłowość, jakość jej wykonania. Ubezpieczony pracował w takim samym narażeniu na czynniki szkodliwe dla zdrowia jak podlegli mu pracownicy. W wydziale na którym pracował ubezpieczony nie były wykonywane inne prace niż związane galwanizacją.

Z uwagi na złożoność procesu galwanizacji, ubezpieczony musiał być stale obecny na hali produkcyjnej, a okoliczność że specyfika jego pracy wiązała się jednocześnie z koniecznością sporządzania dokumentacji, czy też z uczestnictwem w naradach z kierownictwem zakładu, nie może stanowić argumentu za pozbawieniem go prawa do rekompensaty za pracę w warunkach szczególnych. Sporządzana przez ubezpieczonego dokumentacja była związana z procesem produkcji, również narady w których ubezpieczony uczestniczył dotyczyły bieżącej produkcji wydziału którym kierował.

Należy podkreślić, że osoba wykonująca kontrolę nad pracami wykonywanymi w warunkach zagrażających bezpieczeństwu (co nie ulega w niniejszej sprawie wątpliwości) nie musi stale przebywać na stanowiskach, gdzie jest wykonywana praca w szczególnych warunkach, a w zakresie jej obowiązków musi być przewidziane sporządzanie dokumentacji, planów organizacyjnych i innych czynności. Nie ma zatem żadnych podstaw do wyłączenia takiego rodzaju czynności administracyjno-biurowych z czynności polegających na kontroli i traktowania ich odrębnie (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 4 października 2007 r. I UK 111/07, z dnia 6 grudnia 2007 r. III UK 62/07, z dnia 6 grudnia 2007 r. III UK 66/07, z dnia 22 stycznia 2008 r. I UK 210/07; z dnia 30 stycznia 2008 r. I UK 195/07; z dnia 8 stycznia 2009 r. I UK 201/08; z dnia 11 marca 2009 r. II UK 243/08; z dnia 5 maja 2009 r. I UK 4/09; z dnia 4 kwietnia 2014 r. I UK 377/13; z dnia 22 stycznia 2015 r. III UK 77/14, z dnia 13 lipca 2017 r. III UK 176/16).

Reasumując, sporny okres zatrudnienia ubezpieczonego od 1 października 1986 roku do 31 grudnia 2008 roku należy zakwalifikować jako pracę w warunkach szczególnych. Ubezpieczony w całym spornym okresie stale wykonywał czynności związane ściśle z kontrolą międzyoperacyjną, kontrolą jakości produkcji i usług na wydziale w którym jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w wykazie A stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. (Dział III pozycja 76 – prace galwanizerów cynkiem, miedzią, chromem, kadmem i niklem). Okoliczność, że niewielką część czynności wykonywał poza halą produkcyjną (sporządzał dokumentację produkcji) nie może dyskwalifikować jego pracy jako pracy w warunkach szczególnych. Tym samym ubezpieczony legitymuje się wymaganym 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych.

Mając na względzie powyższe Sąd na podstawie art.477¹⁴§2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał A. K. prawo do rekompensaty.

(S.B.)

ZARZĄDZENIE

- 1) Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS z pouczeniem o prawie, sposobie i terminie do wniesienia apelacji.
- 2) Wypożyczyć pełnomocnikowi ZUS akta rentowe, zobowiązując do zwrotu w razie złożenia apelacji.

17 sierpnia 2018 roku